

T-paidan elinkaari

Kuvaus tyypillisestä t-paidan elinkaaresta:

1. Raaka-aineen tuotanto

Puuvillapelto USA:ssa, Kiinassa, Intiassa, Pakistanissa, Uzbekistanissa tai Brasiliassa (suurimmat puuvillan tuottajat).

Vaatteen raaka-aineeksi viljellään puuvillaa. Puuvillapelloilla ja tuotteen jalostamisessa käytetään enemmän vettä sekä torjunta-aineita kuin minkään muun kasvin viljelyssä. Puuvilla kerätään joko koneella tai käsin. Koneellinen korjaaminen vaatii paljon energiaa, käsin poimijat taas altistuvat terveydelle haitallisille torjunta-aineille. Osassa tuottajamaista käytetään puuvillan poiminnassa myös lapsityövoimaa.

2. Kankaan valmistus ja vaatteiden ompelu

Tekstiilitehdas Kiinassa, Bangladeshissa, Intiassa tai Turkissa (suurimpia vaatteiden valmistusmaita).

Puuvilla kuljetetaan tekstiilitehtaaseen, jossa siitä kehrätään lankaa. Lanka värjätään ja siitä kudotaan kangasta. Tekstiilitehdas vaatii toimintaansa paljon energiaa ja vettä sekä kemikaaleja langan ja kankaiden värjäämiseen ja tekstiilien viimeistelyyn. Työ kangastehtaassa on usein terveydelle haitallista kemikaalialtistuksen vuoksi. Valmis kangas kuljetetaan tekstiilitehtaalta vaatehtaalle, jossa siitä ommellaan vaatteita. Tehdassaleissa ilma on täynnä puuvillasta irtoavaa pientä kuitua, joka ei tee hyvää ompelijoiden keuhkoille. Työtahti tehtaissa on kova ja lämpötila korkea: tehdassaleissa useinkaan ole ilmastointia tai tuulettimia. Taukoja saa pitää harvoin eikä edes wc:ssä saa aina käydä silloin kuin haluaa. Palkat eivät yleensä ole elämiseen riittävät eivätkä 12-tuntiset työpäivät kuusi tai seitsemän päivää viikossa ole harvinaisia.

3. Jakelu ja myynti

Valmis t-paita pakataan ja kuljetetaan tehtaalta paikalliseen tukkuun. Sieltä se kuljetetaan lentokoneella tai laivalla Eurooppaan, missä se päättyy lopulta trukkipalveluksena paikalliseen vaateliikkeeseen. Vaatteiden kuljetus aiheuttaa ilmakehää lämmittäviä hiilidioksidipäästöjä. Menemme ostamaan paidan kaupasta 15 euron hintaan. Vaatekauppa ja brändi ottavat t-paidan myyntihinnasta itselleen keskimäärin noin 80 %. Ompelijan palkaksi jää vain noin 0,4 % paidan hinnasta.

4. Käyttö ja kierrätys

Käytämme paitaa ja pesemme sen aina välillä pesukoneessa, mikä kuluttaa vettä ja energiaa.

Pohtikaa yhdessä:

- Kuinka kauan luokan oppilaat keskimäärin käyttävät yhtä t-paitaa? Meneekö se rikki ja jos, niin kuinka pitkän ajan päästä? Vai luovutaanko siitä jo ennen paidan hajoamista – jos, niin miksi?
- Mitä paidalle voi tehdä, jos se jää pieneksi tai siihen kyllästyy?
- Mitä rikki menneelle paidalle voi tehdä, jos ei halua heittää sitä sekajätteeseen? (esim. viedä kaupan tekstiilikeräykseen, käyttää kankaan materiaalina uudelleen)
- Mitä paidalle tapahtuu, jos se heitetään sekajätteen joukkoon?

Lähteet:

Pauliina Hänninen: *T-paidan elinkaari* <https://prezi.com/yndemg8dtysr/t-paidan-elinkaari/>

Puhtaat vaatteet -kampanjasivusto <http://www.puhtaatvaatteet.fi/vaatetusteollisuudesta/>

Eetti ry: *Vastuullisia vaatteita -sivusto*: <http://eetti.fi/vastuullisia-vaatteita/vaatealan-eettiset-ongelmat>